Головною особливістю формування гендерної ідентичності на підлітковій віковій стадії є те, що на цей період припадає формування зрілої, або досягнутої гендерної ідентичності (Е.Еріксон). Ця обставина стає вирішальною у подальшому формуванні гендерного типу особистості. Зрілу, або досягнуту гендерну ідентичність можна визначити як статус людини, яка на основі самостійного рішення й висновків досягла стабільного визначення себе як чоловіка або жінки, прийняла себе цілком через гендерну поведінку, яка відповідає її біологічній статі.

Проведене нами експериментальне дослідження показало, що практично єдиною сферою життєдіяльності, в якій формуються уявлення підлітків про образи чоловіків і жінок, є сфера взаємовідносин із протилежною статтю. Ці уявлення в кожному віці відображають окремі аспекти спілкування: у 6-му класі – сімейно-побутові взаємовідносини, у 8-му і особливо в 9-му класі – більш близькі їм відносини між юнаками і дівчатами, причому попередні уявлення не поглиблюються з віком, а замінюються іншими. Така зміна сфер спілкування має принципово важливе значення для формування психологічної статі.

У підлітків безпосередній життєвий досвід пов'язаний тільки лише з позицією дитини, і тому їх уявлення про мужність і жіночність – це, очевидно, просто засвоєння відповідних поглядів дорослих. Між тим відомо, що в цьому віці інтенсивно формується система міжстатевих взаємовідносин. Однак, як показують дані багатьох досліджень, уявлення підлітків про ідеальні якості чоловіків і жінок для цих взаємовідносин переважно пов'язані з поняттям товариськість без врахування статевої належності. Тому ідеальні уявлення про чоловіків і жінок і реальна поведінка підлітків, як хлопчиків так і дівчаток знаходяться ніби в різних планах. Відповідно, ідеал не виконує своєї регулятивної функції в якості образу поведінки.

У старших школярів основа для формування ідеальних уявлень про мужність і жіночність – значима для них сфера взаємовідносин з однолітками протилежної статі. Вона включає актуальні потреби, зв'язані із сексуальним розвитком, усвідомленням себе як людини певної статі. Ці уявлення про себе і про інших перевіряються на практиці, у безпосередній діяльності спілкування. Однак система певних потреб, мотивів, ціннісних орієнтацій, тобто все, що відноситься до поняття «психологічна стать», формується в цьому віці тільки в названій сфері. Тому відносно старшого шкільного віку можна сказати, що це лише один із етапів формування психологічної статі, але ніяк не закінчення цього процесу.

Висновки. Гендерна ідентичність є аспектом самосвідомості особистості, пов'язаних з усвідомленням себе представником певної статі. Загальна Я-концепція, формуючись у підлітковому віці, пов'язана з набуттям почуття дорослості - відповідальності за свої вчинки, усвідомлення їх. У силу специфічності гендерної соціалізації для підлітків чоловічої і жіночої статі вона обумовлює відмінності проявів особистісних особливостей у підлітків з різними типами гендерної ідентичності.

Таким чином, характеристики образів-Я, рівень рефлексивності і рівень суб'єктивного контролю як особистісні особливості пов'язані з гендерною ідентичністю. Такі особистісні особливості, як відмінності у рівні вираженості характеристик між образом Я-реальне і образом Я-реальний (а) чоловік / жінка, а також образом-Я реальний (а) чоловік / жінка і Я-ідеальний (а) чоловік / жінка, а також рівень суб'єктивного контролю, по-різному проявляються у підлітків з різними типами гендерної ідентичності. Знання змісту і структури гендерних образів не тільки допомагає виявити ті сфери життєдіяльності, в яких, на думку підлітків, найбільш яскраво виступають особливості особистості чоловіків та жінок, але і вести мову про ступінь сформованості (в цьому відношенні) у них психологічної статі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Говорун Т.В. Сексуальність у фокусі проблем статевої соціалізації особистості / Т.В. Говорун // Вихователю про психологію та педагогіку сексуального розвитку дитини. – К., 1996 . - с. 27-35 .
2. Зеньковский В.В. Психология детства / В.В. Зеньковский. – Учеб. пособие для вузов // М., 1996. – 347 с.
3. Знаков В.В. Половые различия в понимании неправды, лжи и обмана / В.В. Знаков // Психологический журнал. – 1997 . – Т.18. - №1. – с . 38-50 .
4. Приходько Ю.О. Біологічне та соціальне у статевій поведінці дитини / Ю.О. Приходько // Вихователю про психологію та педагогіку сексуального розвитку дитини. – К., 1996. – с. 51-59.
5. Романова В.Г. Статеворольові стереотипи в процесі соціалізації: Наукові повідомлення / В.Г. Романова // Практична психологія та соціальна робота. – 2000. - №8. – с. 39-43.

Резюме. *В статье рассматриваются особенности понимания гендерной идентификации в подростковом возрасте, как осознание и переживание подростком своей половой принадлежности, которая предусматривает наличие представлений о значимых качествах личности мужчины и женщины.*

Ключевые слова: *идентификация, гендер, гендерная роль, гендерная идентичность, подростковый возраст.*

Summary. *In this article the features of understanding of gender authentication are examined in teens, as realization and experiencing of the sexual belonging that foresees the presence of ideas about the meaningful internalss of personality of man and woman a teenager.*

УДК 378.14:[371.68:004.7385]

М.О. БОГДЮК

РОЛЬ ІНТЕРНЕТУ У НАВЧАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

Резюме*. У статті проаналізовано роль Інтернету у навчальній діяльності студентів, зокрема, зміст, форми, методи і засоби навчання, що забезпечують ширші можливості розвитку, саморозвитку та самореалізації особистості. Обґрунтовано ефективність активізації пізнавальної діяльності в умовах глобальної інформатизації всіх сфер суспільного життя і, перш за все - сфери освіти.*

Ключові слова: *гіпертекст, електронний ресурс, електронний підручник, інформаційні технології, мережа Інтернет, навчання, студенти, телеконференція, веб-форум.*

Постановка проблеми. На даний час науково-технічна революція висунула на передній план проблему впровадження інформаційних технологій в освітній процес. При цьому комп'ютеризація процесу навчання стикається з

рядом проблем, які, з одного боку, пов'язані з невикористаними можливостями інформаційних технологій, а з іншої – невідповідністю структури традиційних навчальних курсів можливостям комп'ютера. Вирішення цих проблем вимагає зміни самих принципів побудови навчальних предметів, організації нового типу навчальної діяльності. Все це ставить перед вищою школою необхідність знаходити нові засоби і можливості підвищення ефективності навчального процесу, створювати дидактичні системи, які забезпечували б активізацію самостійної навчальної діяльності студентів за допомогою опанування сучасних освітніх технологій, у тому числі – інформаційних.

Аналіз останніх досліджень з проблеми. У теорії і в методиці освіти визначився стійкий інтерес до подальшої розробки прийомів активізації самостійної навчальної діяльності студентів у процесі опанування сучасних інформаційних технологій. Цією проблемою активно займалися і займаються А.А.Андрєєв [1], Ю.К.Бабанський, Ю.А.Бріскін [2], А.Я.Ваграменко, А.Г.Гейн, Г.С.Гершунський, А.П.Єршов, І.В.Роберт, Г.В.Стеценко [3], С.В.Титова [4], В.В.Угольков [5] та ін. Загальні проблеми, пов'язані з проектуванням нових педагогічних технологій, досліджувалися в роботах В.П.Беспалько, А.А.Вербицького, В.К.Дьяченко, В.В.Краєвського, І.Я. Лернера, Ю.С.Тюнникова.

Науковий інтерес до розробки технологій розумової ідентифікації роботи, а саме актуалізації, самоактуалізації і подальшої самореалізації біологічних та інтелектуальних програм проявляє професор М.Б.Рамазанов і його учні В.Н.Цатуров, Г.С.Малучиев, С.М. Азізова, З.М. Абдулаєва, Т.В. Коржова і ін. Проте, до цих пір не досить повно вивчена проблема впровадження і використання в освітньому процесі вузу сучасних інформаційних технологій для здійснення процесу самореалізації студентів, активізації їх пізнавальної діяльності в процесі освоєння ними професійних знань та умінь.

Отже, **предметом нашої наукової розвідки** є самореалізація студентів у освітньому просторі вузу через застосування сучасних інформаційних технологій.

Основне **завдання статті** полягає у тому, щоб з'ясувати роль Інтернету у навчальній діяльності студента.

Виклад основного матеріалу дослідження. У зв'язку з переглядом концепції української освіти та її модернізацією, основним завданням професійної освіти стає підготовка кваліфікованого працівника належного рівня та профілю, конкурентоспроможного на ринку праці, компетентного фахівця, який вільно володіє своєю професією та орієнтується у суміжних областях діяльності, що спроможний ефективно працювати за спеціальністю на рівні світових стандартів. У ідеалі, випускник вищого технічного навчального закладу має бути спроможним скласти конкуренцію спеціалістам за кордоном. Виняткову роль у досягненні цієї цілі відіграє розвиток умінь та навичок вільного володіння іноземною мовою як засобом повсякденного та ділового спілкування у рамках професійної діяльності. У свою чергу, вирішення поставленого завдання неможливе без підвищення ролі самостійної роботи студентів, яка планується, організується, контролюється та оцінюється.

У більшості випадків етапи планування, організації, контролю та оцінки самостійної діяльності студентів лягає на плечі викладача, який веде аудиторні заняття з дисципліни. Але такий підхід має як плюси, так і мінуси: з одного боку, самостійна робота студентів гармонійно включається в концепцію тієї чи іншої дисципліни, що дає змогу підвищити опанування матеріалу, з іншого боку, підвищене навантаження не завжди дозволяє викладачу всебічно та творчо підійти до розробки та організації даного блоку роботи студентів, до того ж, викладач не завжди спроможний охопити повний спектр нових форм роботи, у тому числі з використанням інформаційних технологій (через часовий фактор або нестачу необхідних у цій галузі навичок та вмінь). Досвід передових навчальних закладів України та Росії показує, що оптимальним варіантом забезпечення як навчального процесу в аудиторії, так і самостійної роботи є створення навчально-методичних центрів, що по мінімуму повинні містити методичне забезпечення з тих предметів, що вивчаються, комп'ютери та відповідне програмне забезпечення. Працівники таких центрів – методисти – професіонали з досвідом викладацької діяльності забезпечують необхідну консультативну, методичну та інформаційну допомогу. Таким чином, за допомогою таких центрів розпочинає роботу тандем "викладач-методист – студент" [1].

Функції методиста у таких центрах наступні:

- організація та координація самостійної роботи студентів в аудиторіях центра та комп'ютерному класі;
- аналіз виконаної роботи та надання результатів викладачу;
- участь у розробці методичного забезпечення для самостійної роботи студентів;
- надання консультативної допомоги студентам (наприклад, при реалізації проектної роботи) та викладачам (наприклад, при використанні інтернет-технологій).

Таким чином, частково знімаються проблеми, окреслені нами раніше: нестача часу, відсутність методичного забезпечення процесу самостійної роботи, недостатнє володіння комп'ютерними навичками (ця проблема може вирішуватися за рахунок організації курсів комп'ютерної грамотності).

Мультимедійні засоби та Інтернет у реалізації концепції самостійної роботи студентів дають змогу виконати декілька завдань:

1) оптимізувати процес навчання;
2) підвищити якість навчання;
3) інтенсифікувати процес вивчення іноземної мови;
4) надати можливість спілкування з носіями мови;
5) підвищити мотивацію до вивчення іноземних мов, що є найбільш актуальним для студентів немовних спеціальностей;
6) надати можливість одержувати свіжу інформацію та навчати навичкам її оцінки та аналізу.

Навчання з використанням інформаційних технологій, як стверджує С.В.Титова, первісно має більш індивідуальний характер, особливо при використанні інтерактивних можливостей та мультимедійних технологій. Крім цього, перевагами роботи студентів з комп'ютером є: наявність моментального зворотного зв'язку, великі можливості представлення мовного матеріалу, об'єктивна оцінка результатів студентів, активність студентів. Студент працює на персональному комп'ютері і має можливість контролювати свої дії. До того ж студенти потрапляють до умов більшого емоційного комфорту, тому що не мають негативного емоційного впливу від викладача або студентів [4].

Більше того, на думку Я.Кражка, саме автентичний веб-матеріал є для студентів найкращим джерелом знань про іншу країну, підвищує їх культурну обізнаність. "Використання інформаційних технологій надзвичайно підвищує соціокультурну обізнаність студентів, дозволяючи їм проникати в інші культури та спосіб життя, надаючи їм почуття, що увесь світ знаходиться у кінчиків їх пальців, тому що вони можуть подорожувати з однієї країни в іншу без матеріальних витрат та фізичних перешкод" [4].

До можливих видів самостійної роботи з використанням інформаційних технологій можна віднести:

1. Тренінги. Використання тренінгів допомагає розвивати професійні навички. Тренінги економлять час викладача.

2. Тести вхідного, проміжного та вихідного контролю знань студентів. Результати тестування вносяться в електронні протоколи, студенти та викладачі можуть ознайомитися з ними в будь-який час.

3. Проблемно-пошукові завдання на базі Інтернет-ресурсів. Для реалізації таких завдань студенти та викладачі використовують інформаційні та комунікаційні служби Інтернету, пошукові системи, каталоги та колекції посилань. Викладач формулює для студентів певну проблему чи ряд проблемних завдань та пропонує механізм для успішної реалізації конкретного завдання. В залежності від типу завдання технології вирішення проблеми можуть бути різними (з урахуванням рівня володіння мовою та навичками використання Інтернет та комп'ютера).

4. Творчі завдання (створення міні-презентацій за темами за вибором). Студентам пропонуються теми, за якими впродовж начального семестру вони готують презентації. Викладач надає консультативну допомогу щодо змісту, джерел інформації, оформлення та захисту роботи. Результатом є комп'ютерні презентації, виконані у Microsoft Power Point, з використанням текстової, графічної, аудіо- та відеоінформації.

Таким чином, комп'ютерні технології допомагають викладачам та методистам навчальних центрів оптимізувати процес навчання, інтенсифікувати процес вивчення та дозволяють ефективно організувати самостійну роботу студентів [5]. Студенти повинні усвідомити можливість використовувати електронні засоби навчання у всесвітній мережі для підвищення своєї компетентності, удосконалення мовлення, поглиблення теоретичних знань, відпрацювання умінь і навичок.

У навчальну діяльність студентів входять аудиторні та позааудиторні заняття. Використовувати навчальну інформацію, розміщену в мережі Інтернет, доречно в усіх формах навчальної діяльності: лекціях, семінарських, практичних, індивідуальних заняттях. На заняттях студенти можуть відвідувати віртуальні лекції, працювати з електронними підручниками та посібниками з метою удосконалення знань в тій чи іншій галузі або здобувати нову інформацію, використовувати тестові програми для перевірки засвоєння вивченого матеріалу. При підготовці до практичних та семінарських занять студенти можуть використовувати електронні підручники, які розміщені в мережі, їх перевага у новому підході до структурування та представлення наукової інформації в електронному вигляді. Інформація у мережі Інтернет подається не лінійно, а за допомогою гіпертексту. Тобто використання гіперпосилань [2].

Готуючись до практичних, семінарських, контрольних занять студенти можуть користуватися електронними ресурсами бібліотек, не залишаючи приміщення, в якому вони працюють. Це прискорює пошук інформації: студентові немає потреби адаптуватися до нового приміщення, обстановки. Якщо потрібна література відсутня в електронному варіанті, то студенти можуть скористатися електронними каталогами, що прискорить роботу в бібліотеці, або замовити необхідне джерело через електронну пошту. Це дає змогу не прив'язуватись до географічного розташування міста або села і створює необмежені можливості доступу до будь-якої літератури. Такі форми роботи студент обов'язково повинен виконувати під час написання рефератів, курсових, дипломних, магістерських робіт. Необхідно зазначити, що для студентів сьогодні мережа Інтернет є замінником традиційної паперової книги. А застосування Інтернет-ресурсів значно економить час.

У навчальному процесі студенти можуть використовувати такі Інтернет-технології, як веб-форуми та телеконференції. Оскільки ці технології забезпечують синхронний обмін інформацією в реальному часі, вони мають низку переваг: простота спілкування (кожен з учасників телеконференції може висловлюватися і його репліка буде займати відповідне місце стосовно інших реплік учасників конференції); швидкість обміну інформацією; різноманітністю виражальних засобів (можливість, окрім текстової інформації, передавати картинки, аудіо і відео); необмеженість територіальними можливостями (студенти мають змогу спілкуватися з викладачами різних країн [3].

Висновки та перспективи подальших розвідок. На основі аналізу сучасного стану вузівської освіти, виявлена недостатня розробленість проблеми залучення студентів до інформаційних технологій і формування у них елементів комп'ютерної письменності, об'єктивні причини якої виражаються у відсутності програмних вимог, відповідних дидактичних матеріалів, методичних розробок та ін. Як вирішення проблеми, потрібна спеціально розроблена система, призначена для успішного оволодіння інформаційними технологіями і формування елементів комп'ютерної письменності. Цей освітній процес повинен змусити студентів інакше дивитися на світ, змінити стиль мислення як елементу загальної культури людини.

Випускник вузу повинен мати певну інформаційно-комп'ютерну освіту, що дасть йому додаткову соціально-економічну мобільність, можливість швидше орієнтуватися і перебудовуватися в інформаційній складовій своєї професійної діяльності. Використання інформаційних технологій у навчальному процесі вузу дозволить підвищити його ефективність, а також рівень інтелектуального розвитку студентів. Це досягається за рахунок повнішого використання досягнень сучасної педагогічної науки, оптимізації навчального процесу, активізації пізнавальної діяльності студентів, поліпшення вмісту вчення, всебічного обліку індивідуальних психофізіологічних характеристик та психологічного стану студентів. Неодмінною умовою є створення навчальних систем якісно нового рівня, що мають свої цілі, теоретичну базу, методику організації, функціонування і оцінки, здатних забезпечити сучасні вимоги соціального замовлення на підготовку сучасних професіоналів.

Отже, серед переваг використання мережі Інтернет у навчальному процесі студентів можна виділити:

- незалежність навчання від географічного положення університету та місць проживання студентів;
- швидкість знаходження навчального матеріалу та можливість його оперативної актуалізації;
- об'єктивізацію контролю знань;
- активізацію пізнавальної діяльності студентів.

Негативними факторами є неможливість перевірки достовірності деяких веб-ресурсів мережі Інтернет, тому що всю інформацію можуть вносити як компетентні особи, фахівці, так і люди, необізнані в цій галузі. Таким сумнівним джерелом є "Вікіпедія"(http://ru.wikipedia.org/wik). Тому важливою умовою для студентів є не запам'ятовування й відтворення інформації, а розвиток умінь систематизувати, аналізувати, зіставляти, оцінювати отриману інформацію з різних електронних ресурсів між собою та з паперовими носіями. Важливим стає виховання критичного ставлення до отриманої інформації з мережі Інтернет.

Таким чином, використання мережі Інтернет у навчальному процесі студентів має як позитивні, так і негативні наслідки. Від того, наскільки правильно навчиться студент використовувати освітні ресурси мережі, залежить його кваліфікація. Електронні підручники, посібники, словники, довідники, матеріали бібліотек слід використовувати, але не треба зловживати ними. Студент повинен систематизувати, аналізувати, зіставляти, оцінювати отриману інформацію з різних електронних ресурсів, і тільки в цьому випадку він стане кваліфікованим фахівцем.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андреев А.А. Средства новых информационных технологий в образовании: систематизация и тенденции развития / А.А.Андреев // Основы применения информационных технологий в учебном процессе Вузов. – М.: ВУ, 1995 г. с.43-48.
2. Бріскін Ю.А. Галузеві особливості Internet-освіти / Ю.А.Бріскін. –. Електронна стаття – [http://www.defes.lviv.ua/osvita_u.htm]
3. Стеценко Г.В. Проблеми упровадження веб-технологій у вищому педагогічному навчальному закладі / Г.В.Стеценко // Теоретичний та науково-методичний часопис "Вища освіта України". Тематичний випуск "Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології". – К: Генезис, 2009 – №3 (додаток 1). – С.569-572.
4. Титова С. В. Ресурсы и службы Интернета в преподавании иностранных языкови / С.В.Титова – М.: Изд-во МГУ, 2003. – 268 с.
5. Угольков В.В. Комьютерные технологии как средство обучения иностранному языку в вузе: автореф. дис. … канд. пед. наук: 13.00.01 / В.В.Угольков– М., 2004. – 18с.

Рзюме. *В статье проанализирована роль Интернета в учебной деятельности студентов, в частности, содержание, формы, методы и средства обучения, которые обеспечивают более широкие возможности развития, саморазвития и самореализации личности. Обоснована эффективность активизации познавательной деятельности в условиях глобальной информатизации всех сфер общественной жизни и, прежде всего, сферы образования.*

Ключевые слова: *гипертекст, электронный ресурс, электронный учебник, информационные технологии, сеть Интернет, обучение, студенты, телеконференция, веб-форум.*

Summary. *In article the Internet role in educational activity of students, in particular, the maintenance, forms, methods and tutorials which provide more ample opportunities of development, self-development and self-realization of the person is analysed. Efficiency of activization of informative activity in the conditions of global information of all spheres of public life and, first of all, an education sphere is proved.*

Key words: *the hypertext, an electronic resource, the electronic textbook, information technology, a network the Internet, training, students, a teleconference, a web forum.*

УДК 159.922 **Л.В. БУРКО**

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ФАРМАЦЕВТА

Резюме. *У статті авторкою розглянуто аспекти діяльності фармацевта, психологічні особливості роботи та проаналізовано дослідження з найбільш значущих соціально- психологічних та особистісних рис фармацевтичних працівників.*

Ключові слова: *фармацевт, аптека, етика, компетентність , психологічне навантаження, комунікативність, професіоналізм .*

Постановка проблеми. Розширення сфери лікувальної самодопомоги і самопрофілактики, широкий вибір препаратів, які представлені на ринку, політична і соціальна забаганка щодо закриття медичних установ, а також підвищення рівня компетентності людей у медичній та фармацевтичній сфері за рахунок радіо, телебачення та мережі Інтернет, зумовили зростання звернень споживачів у аптечні установи минаючи лікарів. Це привело не лише до збільшення частоти контактів відвідувачів аптеки з фахівцями відділів фармації, але й підвищило вимоги до рівня їх професійної компетентності.

Фармацевти-провізори — це професіонали, які працюють у сфері охорони здоров'я та допомагають людям зберігати задовільний стан здоров'я, запобігати хворобам і, за необхідності, придбати необхідні їм ліки та найбільш ефективно їх використовувати. Діяльність фармацевта надзвичайно специфічна. Вона вимагає як високої професійної компетенції, відповідальності, так і має велике психологічне навантаження. В аптеку приходять люди, стурбовані своїми проблемами, вони відчуваючи біль чи інші аспекти недуги, багато з них переживають тривогу за здоров'я своїх близьких. Все це накладає відбиток на стан їхньої психіки і поведінки. Фармацевт повинен знати, якими можуть бути, з урахуванням психології, відвідувачі аптек, володіти знаннями про можливі способи передачі повідомлення: вербальному, графічному, мовою жестів, просто мімікою, прямою дією, а також вміти розшифровувати мову адресата, на якій надсилається повідомлення пацієнтом.

Психологічні питання діяльності провізорів знайшли віддзеркалення в наукових працях таких відомих представників фармацевтичної науки і практики як Бондарь І.М., Коломієц Л.Т., Брилєва Н.І., Глонь З.І, Гарчев С.І, Волох Д.С., Губский І.М., Тольцман Т.І., Ельяшевич Е.Г. , а також у роботах психологів Архипова С., Балл Г,. Барановська Л., Волкова Н., Заброцький М., Зимня І., Кан-Калік В., Корнєв М., Лавриненко В., Леонтьєв О., Максименко С., Маркова А., Овчарук О., П.Перепелиця, Л.Петровська, В.Рибалка, В.Тюріна та інші.

В умінні підтримати хворого морально і духовно, не залишати без уваги його запити, піклуватися про кожну людину, що звернулася за допомогою в аптеку, полягає висока місія сучасного фармацевта[4]. Участь провізора у консультуванні відвідувачів позитивно впливає на застосування ліків. Хвороба, як відомо, навіть дуже сильну та розсудливу людину перетворює на слабку й безпорадну. В очах такої людини провізор є носієм сили, бадьорості, впевненості в одужанні. Саме від того, наскільки провізор зможе переконливо і доступно донести до пацієнта інформацію про дії та протипоказання лікарських препаратів, значною мірою залежатиме якість та ефективність процесу лікування. Віра пацієнта в успіх лікування досить часто є важливіша за ліки [7].

Фармацевтичний працівник у своїй практиній діяльності з реклами ЛЗ та ВМП повинен керуватись виключно чинним законодавством з дотримання етичних принципів та моральних норм. [13].Окрім загальних медичних знань, провізор повинен володіти питаннями розробки, приготування, дослідження (аналізу), зберігання, відпустки лікарських засобів, знати дозування лікарських засобів, лікарських препаратів і номенклатуру медичних субстанцій - компонентів з яких готуються